

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Koppánymonostori-sziget és Duna-ártér

Utoljára módosítva: 2013-10-07 17:48:33

Megye: Komárom-Esztergom

Községhatár: Komárom (Koppánymonostor)

A terület kiterjedése: 150 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1992

GPS koordináták: GPS: 573.722 – 268.097

Felmérést végző személy(ek) neve: Musicz László

E-mail címe(k): fabalis@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A terület megközelítése egyetlen irányból lehetséges, Koppánymonostor nyugati végpontjáról. A Koppánymonostori városrész fő közlekedési útjának számító Koppány vezér út a Szúnyogvár után Fenyves utca néven folytatódik. Itt az utolsó háznál kell jobbra fordulni a Duna felé. Ez a murvás út bevezet a szigetre. A gépkocsival csak nehezen járható út az év nagy részében használható, de azon magas vízállás idején rendszerint átfolyik a Duna a mellékágakba. Ettől függetlenül célszerű gépkocsi nélkül bemenni a szigetre, hiszen a vadregényes dunai szigetvilág nyugalma nem célszerű gépjárművel megbolygatni. Gyalogosan egy több kilométeres sétával járható be a terület, a Koppánymonostori-sziget az egyik legnagyobb dunai szigetnek számít a Komárom-Esztergom megyei szakaszon. Alacsony vízállásnál a sziget alsó végénél is be lehet jutni, a Horgász utca felől.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A csaknem 4 km hosszú Koppánymonostori-sziget (másik elnevezése szerint Szent-Pál-sziget) igazi vadregényes dunai szigetvilág, ártéri fűz-nyár ligeterdőkkel, elhagyott gyümölcsösökkel, kiterjedt rétekekkel. A közeli koppánymonostori üdülőterület kedvelt kirándulóhelye és kedvelt horgászparadicsom, de a dunai vízitúrázók is előszeretettel ütnek tanyát a szigeten. A Szent-Pál-sziget napjainkban már csak részben őrzi az egykori dunai táj természeti értékeit és hangulatát, ám a tekintélyes méretű (nemritkán 5-7 méter körméretű) feketenyár és fűzfákkal tarkított ligeterdők, az egykor virágzó gyümölcsstermesztéséről tanúskodó gyümölcsfák és a nagy kiterjedésű kaszálórétek feltétlenül védelmet érdemelnek. Annál is inkább, mivel a Duna Komárom-Esztergom megyei szakaszán vajmi kevés ehhez hasonló háborítatlan, természetközeli állapotú ártéri ökoszisztéma található. Az itt létesített 8 partiszűrészű kút biztosítja Komárom és a szintén közeli Ács városok ivóvízszükségletét. A Duna ezen szakasza valamikor kiváló halászhely volt, de évszázadokig foglalkoztak itt és a közeli ácsi partszakaszokon az aranymosás ősi mesterségével is. Az utolsó aranymosó az 1970-es években hagyott fel e fáradságos (és a Duna mentén cseppet sem gazdaságos) munkával. Valahol itt játszódtott Jókai Mór híres Aranyemberének története is. Bár gémtelep az elmúlt évszázadban nem volt ismert a szigeten (a legközelebbi ilyen néhány kilométerrel feljebb eső ácsi Zsidó-szigeten található), de a mellékág-rendszerben gyakorta látni itt táplálkozó fokozottan védett kis kócsagot, bakcsót, de ugyancsak rendszeresen gyönyörködhetünk itt a rétisas impozáns röptében is. A Duna medre valahol itt éri el legnagyobb mélységét, ami kiváló téli vermelőhelyet biztosít megannyi védett halfajnak, de itt található a Dunai hazai szakaszának egyik legnagyobb folyami kagyló állománya is. A Dunának mind a magyar, mind a szlovák oldala Natura 2000 védeltséget élvez.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védeltség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

68 % Erdő

18 % Gyep

2 % Cserjés

12 % Vizes terület

0 % Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyeterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

J3 - Folyómenti bokorfüzesek J4 - Fűz- és nyárligetek OB - Jellegtelen üde gyeppek és

magaskórósok OD - Lágyszárú özönfajok állományai OF - Magaskórós ruderális

gyomnövényzet P2a – Üde cserjések RA - Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok RB -

Puhafás pionír és jellegtelen erdők RC - Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők S6 -

Nem őshonos fajok spontán állományai

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás, Erdészeti tevékenység
Egyéb típus: horgászat, turizmus (vízitúrázók)
Jellemzőik, intenzitás: nem intenzív

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen
Felmérés, Kaszálás,
Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:
Akác: Kevés
Selyemkóró: Kevés
Parlagfű: Kevés
Magas/kanadai aranyvessző: Sok
Japánkeserűfű: Kevés
Gyalogakác: Kevés
Bálványfa ("ecetfa"): Kevés
Keskenylevelű ezüstfa: Kevés
Muflon: Nincs
Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen
Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?
A dunai ártér más szakaszaival

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Duna és ártere Natura 2000 SCI terület (szlovák oldalon SPA is)

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen
Darabszám: 2
Állapotuk: jó

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?
Magasles: db
Vadetető: db
Szóró: db
Egyéb (név és db):

Nincs

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Nyári tőzike (*Leucojum aestivum*) kisebb állomány Ligeti csillagvirág (*Scilla vindobonensis*) több ezres állomány az ártéri erdőben Budai imola (*Centaurea sadleriana*) 100-120 tő Réti iszalag (*Clematis integrifolia*) kisebb állomány Széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*) 5-10 tő Vitéz kosbor (*Orchis (militaris)*) néhány tő Több tucat idős famatuzsálem (főleg fűz és fekete nyár egyedek, platánok) található a védett területen, némelyik mellmagassági törzskerülete meghaladja az 5-7 métert.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Gerinctelenek: remetebogár (*Osmoderma eremita*), kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy gyöngyházlepke (*Argynnis paphia*), kis színjátzólepke (*Apatura ilia*), kis rókalepke (*Aglais urticae*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), c-betűs lepke (*Nymphalis c-album*), erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), vérfűboglárka (*Maculinea teleius*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), zanótboglárka (*Maculinea nausithous*)
Védett halfajok: Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), leánykancér (*Rutilus pigus*), ragadozó őn (balin) (*Aspius aspius*), selymes durbins (Gymnocephalus schraetzer), tarka géb (*Proterorhinus marmoratus*), szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), német bucó (*Zingel streber*), magyar bucó (*Zingel zingel*), vágócsík (*Cobitis taesnia*), széles durbins (*Gymnocephalus baloni*), kurta baing (*Leucaspis delineatus*), fenékjáró küllő (*Gobio gobio*),
Kétéltűek: erdei béka (*Rana dalmatina*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), zöld varangy (*Bufo viridis*), barna varangy (*Bufo bufo*), kecskebéka csoport (*Rana esculenta* agg.), pettyes göte (*Triturus vulgaris*), közönséges tarajos göte (*Triturus cristatus*)
Hüllők: fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vízisikló (*Natrix natrix*), erdei sikló (*Elaphe longissima*), kockás sikló (*Natrix tessellata*)
Madarak: kb. 160 védett madárfaj fordul elő a területen, ezek közül 60 fészkel
Fokozottan védett fajok: cigányréce (*Aythya nyroca*), füstös réce (*Melanitta fusca*), vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*), feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*), kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), barna kánya (*Milvus migrans*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), békászósas (*Aquila pomarina*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), halászsas (*Pandion haliaetus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), nagy goda (*Limosa limosa*), piros lábú cankó (*Tringa totanus*), küszvágó csér (*Sterna hirundo*), kis csér (*Sterna albifrons*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*), fehérszárnyú szerkő (*Chlidonias leucopterus*), gyöngybagoly (*Tyto alba*), uhu (*Bubo bubo*), kuvik (*Athene noctua*), gyurgyalag (*Merops apiaster*),
Jelentősebb védett fajok: hamvas küllő (*Picus canus*), havasi pityer (*Anthus spinoletta*), berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*) 2-3 pár, kerti geze (*Hippolais icterina*) 3-4 pár, örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) 3-4 pár, fenyvescinege (*Parus ater*) 0-1 pár, tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*) 4-5 pár, holló (*Corvus corax*) 1 pár, Emlősök: vidra (*Lutra lutra*) 1-2 pár, eurázsiai hód (*Castor fiber*) 2-3 pár, kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), horgasszőrű denevér (*Myotis nattereri*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*),

5. Egyéb észrevétel